

Judikát NS 21 Cdo 2481/2014

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 10/23/2015
Spisová značka: 21 Cdo 2481/2014
ECLI: ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.2481.2014.1
Typ rozhodnutí: ROZSUDEK
Heslo: Náhrada škody zaměstnancem
Příspěvkové organizace
Statutární orgán
Dotčené předpisy: § 250 odst. 1,3 předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 29.12.2011
§ 257 odst. 1,2 předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 29.12.2011
§ 134 předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 29.12.2011
§ 122 odst. 1,2 předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 29.12.2011
§ 28 odst. 5 předpisu č. 250/2000Sb.
Kategorie rozhodnutí: C

Podána ústavní stížnost

datum podání	spisová značka	soudce zpravodaj	výsledek	datum rozhodnutí
08/01/2016	ÚS 80/2016	JUDr. Pavel Rychetský	-	-

21 Cdo 2481/2014

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Mojmíra Putny a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Zdeňka Novotného v právní věci žalobkyně Základní školy, Vrchlabí, Školní 1336, příspěvkové organizace se sídlem ve Vrchlabí, Školní č. 1336, IČO 68247630, zastoupené JUDr. Vlastimilem Špačkem, advokátem se sídlem v Blansku, Jasanová č. 2322/32, proti žalované Bc. L. S., zastoupené Mgr. Rudolfem Axmannem, advokátem se sídlem v Litoměřicích, Mírové náměstí č. 157/30, o 281.065,- Kč s úrokem z prodlení, vedené u Okresního soudu v Trutnově pod sp. zn. 30 C 54/2012, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. ledna 2014, č. j. 21 Co 591/2013-196, takto:

I. Dovolání žalované se zamítá.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů dovolacího řízení 25.428,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Vlastimila Špačka, advokáta se sídlem v Blansku, Jasanová č. 2322/32.

Odůvodnění:

Žalobkyně se domáhala, aby jí žalovaná zaplatila 281.065,- Kč s 7,75% úrokem od 13. 7. 2011 do zaplacení. Žalobu odůvodnila zejména tím, že podle rozhodnutí zřizovatele - města Vrchlabí (dále též jen „zřizovatel“) převzala ke dni 30. 9. 2011 jakožto přejímající organizace veškerý majetek, práva a závazky sloučením zaniklé příspěvkové organizace Školní jídelna, Vrchlabí, Školní 1336 se sídlem ve Vrchlabí, Školní č. 1336, IČO 47463392 (dále též jen „školní jídelna“). Podle čl. IV. zřizovací listiny je statutárním orgánem školní jídelny ředitel(ka) (dále též jen „ředitelka školní jídelny“). Zřizovatel v čl. VII. resp. VI. zřizovací listiny stanovil, že školní jídelna je oprávněna k doplňkové činnosti. Ředitelka školní jídelny byla povinna plnit veškeré povinnosti jí uložené obecně závaznými předpisy, zřizovací listinou a pokyny zřizovatele. Plat ředitelky školní jídelny byl stanoven platovým výměrem a jeho součástí byl vedle platového tarifu, osobního příplatku a případného zvláštního příplatku také příplatek za vedení. Zřizovatel schválil a vyplatil žalované odměny, a to částku 20.000,- Kč rozhodnutím ze dne 9. 11. 2009 a částku 10.000,- Kč rozhodnutím ze dne 12. 11. 2010. Žalovaná jako ředitelka školní jídelny vydala dne 1. 1. 2009 Směrnici č. 3 s názvem „Odměňování zaměstnanců za pracovní výkony v rámci Hospodářské činnosti“ pro období od 1. 1. 2009 a

následně dne 1. 1. 2011 Směrnicí č. 4 s názvem „Odměňování zaměstnanců za pracovní výkony v rámci Hospodářské činnosti“ pro období od 1. 1. 2011. V těchto listinách si bez souhlasu zřizovatele sama stanovila odměnu z dosažených tržeb v konkrétním měsíci ve výši 20 %. Podle „Protokolu o výsledku veřejnosprávní kontroly na místě č. 7/2011/vs ze dne 12. 7. 2011“ byly žalované v rozporu s právními předpisy (podle Směrnice č. 4 ze dne 1. 1. 2011 vydané žalovanou) za období od 1. 1. 2008 do 31. 5. 2011 vyplaceno na odměnách celkem 402.009,- Kč bez souhlasu zřizovatele. Toto jednání je podle názoru žalobkyně v rozporu s ustanovením § 122 odst. 2 zákoníku práce, platovým předpisem zřizovatele i Směrnicí č. 6 (vydanou žalobkyní), jelikož tato odměna nebyla schválena zřizovatelem. Žalovaná nebyla oprávněna žádným úkonem zřizovatele ani právním předpisem samostatně rozhodovat o odměně k vlastnímu platu. Žalované tak byla vyplacena za období od 1. 1. 2008 celkem odměna ve výši 425.009,- Kč, přičemž pouze 50.000,- Kč bylo schváleno radou zřizovatele a žalovaná tak neoprávněně „zkonzumovala“ částku 402.009,- Kč. Žalobkyně s ohledem na možnou námitku promlčení uplatňuje proti žalované z tohoto důvodu pouze částky vyplacené v období od května 2009 do června 2011, tj. 209.750,- Kč. V důsledku výplaty neoprávněných odměn vznikla dále žalobkyni škoda 52.437,50 Kč za odvedené platby na správu sociálního zabezpečení a dále 18.877,50 Kč za odvedené platby zdravotní pojišťovně.

Okresní soud v Trutnově rozsudkem ze dne 17. 6. 2013, č. j. 30 C 54/2012-169, rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni 281.065,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75% ročně z této částky od 13. 7. 2011 do zaplacení a na náhradě nákladů řízení 86.508,- Kč k rukám advokáta JUDr. Vlastimila Špačka. Po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žalovaná byla od 1. 1. 1993 zaměstnána ve funkci ředitelky školní jídelny, přičemž náplň práce měla určenu jak v hlavní činnosti školního stravování, tak i v doplňkové činnosti zabezpečení stravování veřejnosti. Právo a povinnost určovat plat statutárnímu orgánu školní jídelny (ředitelce) měl zřizovatel (město Vrchlabí). Plat žalované byl složen z platového tarifu, osobního příplatku a příplatku za vedení. Zřizovatel byl jediným oprávněným subjektem nejen pro určení platu ředitelky školní jídelny, ale i případných odměn jako nenárokové složky platu. Rozhodnutím ze dne 5. 11. 2009 zřizovatel schválil a vyplatil žalované odměnu ve výši 20.000,- Kč a rozhodnutím ze dne 3. 11. 2009 odměnu ve výši 10.000,- Kč. Ve školní jídelně byly přijímány dva typy vnitřních předpisů. Jednalo se o směrnice vydávané zřizovatelem, označované jako „vnitřní platové předpisy“, které v rozhodném období upravovaly určení platu zaměstnanců i statutárního orgánu (žalované), a dále žalovaná vydávala další směrnice o „Odměňování zaměstnanců za pracovní výkony v rámci Hospodářské činnosti“. Jde o obsahově totožné Směrnice č. 3 a č. 4 upravující odměňování v rozhodném období, přičemž pod bodem č. 4 obou směrnic bylo stanoveno, že u vedoucích pracovníků je odměňování postaveno na hmotné stimulaci, tj. stanovením procenta ze skutečně dosažené tržby v konkrétním měsíci. Ředitelka školní jídelny tak měla přiznanou odměnu ve výši 20% z tržeb. Žalovaná nepopírala, že Směrnicí č. 3 a č. 4 přijala bez souhlasu zřizovatele. Postupovala přitom též v rozporu s ustanovením § 28 odst. 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (vytváří-li příspěvková organizace ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti; zřizovatel může organizaci povolit jiné využití tohoto zdroje). Využití zisku z doplňkové hospodářské činnosti na mzdové náklady statutárního orgánu a dalších zaměstnanců je nepochybně v rozporu s uvedeným ustanovením. Kogentní úprava proplácení přesčasové práce v ustanovení § 127 zákoníku práce rovněž vylučuje, aby zaměstnanec z uvedených důvodů přestal plnit své pracovní povinnosti. Žalovanou přiznávají „odměny za přesčasy a nadvýkony“ tak obcházejí a porušují zákon. Kdyby žalovaná měla mít nárok na plat za práci přesčas, musela by prokázat výkon takové práce v posuzovaném období. Žalovaná k výzvě soudu uvedla, že si počít odpracovaných hodin vedla ve své soukromé evidenci, neboť v evidenci pracovní doby nebyly u vedoucích zaměstnanců vykazovány přesčasy a předložila soudu tři rukou psané listy zachycující období od srpna 2010 do července 2011, ve kterých zaznamenala počty hodin, které údajně odpracovala přesčas. Žalovaná ale byla povinna vést řádnou evidenci pracovní doby podle ustanovení § 96 odst. 1 zákoníku práce pro všechny zaměstnance, tedy i pro svou osobu. V řízení vyšlo najevo, že u jiných než vedoucích zaměstnanců byla přesčasová práce vykazována, přičemž v docházkových listech žalované nejsou žádné přesčasové hodiny evidovány. Proto soud prvního stupně vyhodnotil evidenci předloženou žalovanou jako nevěrohodnou.

K odvolání žalované Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 29. 1. 2014, č. j. 21 Co 591/2013-196, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů odvolacího řízení 25.793,60 Kč k rukám advokáta Mgr. Rudolfa Axmanna. Odmítl názor žalované, že doplňková činnost příspěvkové organizace byla zcela oddělena od hlavní činnosti, a že proto odměňování za práci v doplňkové činnosti nepodléhalo rozhodování zřizovatele. Zřizovací listina ze dne 22. 12. 2005 zahrnuje doplňkovou činnost (hostinskou činnost a pronájem nebytových prostor) navazující na hlavní účel a předmět činnosti příspěvkové organizace, přičemž doplňková činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu a předmětu činnosti příspěvkové organizace, sleduje se odděleně, nesmí být ztrátová a s hospodářským výsledkem z doplňkové činnosti nelze nakládat bez vědomí zřizovatele. Přestože v doplňkové činnosti měla žalobkyně „postavení podnikatele“, rozhodování o nakládání s hospodářským výsledkem z této „podnikatelské činnosti“ bylo stále na zřizovateli. Žalovaná se k hospodářskému výsledku z doplňkové činnosti chovala tak, jako by ona sama byla osobou podnikající v uvedeném oboru, mající právo nakládat s výsledky hospodaření. Tak tomu ovšem není. Plat žalované, jakožto statutárního orgánu příspěvkové organizace, byl stanoven zřizovatelem v souladu se zákoníkem práce a zahrnoval také práci žalované v doplňkové činnosti. Pouze zřizovateli příslušelo rozhodovat o odměně žalované, ať již z titulu výsledků v hlavní činnosti, či z titulu výsledků v doplňkové činnosti. Z žádného zákonného ustanovení nelze dovodit, že by hospodaření s finančními prostředky a odměňování v doplňkové činnosti příspěvkové organizace bylo odděleno od hospodaření s finančními prostředky a odměňování v hlavní činnosti. V době, kdy došlo k vyplacení odměn žalované (za období od května 2009 do června 2011 celkem 209.750,- Kč), byl oprávněn stanovit výši jejich odměn pouze zřizovatel příspěvkové organizace. Vzhledem k tomu, že město Vrchlabí v tomto období nestanovilo žalované odměny v celkové výši 209.750,- Kč, bylo vyplacení těchto odměn v rozporu s právními předpisy a žalobkyni tím vznikla škoda. Rozsah škody byl dán celkovou částkou odměn zúčtovaných k výplatě žalované v období od května 2009 do června 2011 a platbami pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v celkové výši 52.437,50 Kč a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění v celkové výši 18.877,50 Kč. Za uvedenou škodu žalovaná odpovídá žalobkyni podle ustanovení § 250 odst. 1 zákoníku práce, neboť jí způsobila zaviněným porušením svých povinností při plnění pracovních úkolů tím, že sama určila výši svých odměn, ač k tomu s ohledem na ustanovení § 122 odst. 2 zákoníku práce nebyla oprávněna, a dala pokyn k jejich vyplacení. Porušila základní povinnosti zaměstnance dodržovat právní předpisy vztahující se k jí vykonávané práci, dodržovat ostatní předpisy vztahující se k jí vykonávané práci pokud s nimi byla řádně seznámena, řádně hospodařit s prostředky jí svěřenými zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele [§ 301 písm. c), d) zákoníku práce]. Porušení těchto povinností bylo ze strany žalované zaviněno, jelikož vzhledem k funkci, kterou vykonávala, přinejmenším mohla a měla vědět, že výši odměn je oprávněn jí stanovit pouze orgán, který ji do funkce ředitelky školní jídelny jmenoval, a že bez rozhodnutí zřizovatele jí odměny nemohou být vyplaceny. Proto se jedná o zavinění úmyslné (minimálně ve formě nepřímého úmyslu) a žalovaná je povinna podle ustanovení § 257 odst. 1 zákoníku práce nahradit žalobkyni úplnou skutečnou škodu. K tvrzení žalované, že se jednalo o odměny za práci přesčas, odvolací soud pouze připomněl, že i v tomto případě by musely být přiznány a vyplaceny v souladu se zákoníkem práce.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Namítá, že pro celou věc je klíčový způsob fungování příspěvkové organizace. Vedle hlavní činnosti, tj. zajištění školního stravování zaměstnanců příspěvkové organizace, může příspěvková organizace vykonávat i činnost doplňkovou. Podle zřizovací listiny města Vrchlabí, kterou byla zřízena Školní jídelna, Vrchlabí, Školní 1336, je doplňkovou činností školní jídelny hostinská činnost a pronájem nebytových prostor. Podmínkou pro provozování doplňkové činnosti je, že nesmí narušovat plnění hlavního účelu a předmětu činnosti organizace, sleduje se odděleně a nesmí být ztrátová. Právní úprava problematiky příspěvkových organizací je dosti strohá, jelikož zákoník práce ani jiný právní předpis doplňkovou činnost v podstatě jako celek neupravují. „Není tedy zřejmé, v jakém rozsahu jí může zaměstnanec vykonávat, jaký je právní rámec této činnosti a kdo tak může učinit – zřizovatel, statutární orgán, jakým způsobem má být zaměstnanec za výkon doplňkové činnosti odměňován a jedná se v případě takové odměny o plat nebo mzdu?“ Doplňková činnost je oproti hlavní činnosti naprosto odlišná, jelikož je realizována zcela nezávisle na činnosti hlavní, bez toho, aby její výkon jakkoli omezovala. Odměny, které jsou předmětem řízení, nebyly vypláceny z rozpočtu zřizovatele, ale jednalo se o prostředky, které všichni zaměstnanci školní jídelny svou činností vydělali. Na prostředky, které si příspěvková organizace vydělá sama svojí činností, nelze aplikovat ustanovení o platu a není možné vykládat pojem platu podle ustanovení § 122 odst. 2 zákoníku práce širěji a řadit pod plat i odměny vyplacené za výkon činnosti doplňkové. Dovolatelka je přesvědčena, že výkon doplňkové činnosti odpovídá podnikatelské činnosti, která generuje zisk a k jejímž výkonu musí mít příspěvková organizace příslušné živnostenské oprávnění. Tím se činnost příspěvkové organizace dostává blížeji činnosti obchodní korporace. Má za to, že vyplacené odměny lze podřadit pod ustanovení § 134 zákoníku práce, podle kterého je možné poskytovat zaměstnancům ve veřejných službách mimořádné odměny za splnění mimořádných či zvlášť významných pracovních úkolů jako doplňkovou nenárokovou složku platu. Školní jídelně ani jakémukoliv jinému subjektu nevznikla škoda, jelikož odměny byly vypláceny z prostředků, které si sama školní jídelna a její zaměstnanci vydělali. Navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud dovolání žalované zamítnul v celém rozsahu.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), neboť řízení bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva [oprávněnosti výplaty odměn za doplňkovou činnost příspěvkové organizace], která dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, přezkoumal napadený rozsudek ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně není opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k tomu, že žalobce se domáhá náhrady škody za období od května 2009 do června 2011 - podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 585/2006 Sb., č. 181/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 116/2008 Sb. a zákonů č. 121/2008 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 294/2008 Sb., č. 305/2008 Sb., č. 306/2008 Sb., č. 382/2008 Sb., č. 286/2009 Sb., č. 320/2009 Sb., č. 326/2009 Sb., č. 427/2010 Sb., č. 347/2010 Sb., č. 73/2011 Sb., č. 180/2011 Sb. a č. 185/2011, tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 29. 12. 2011 (dále jen „zák. práce“).

Podle ustanovení § 250 odst. 1, 3 zák. práce zaměstnanec odpovídá zaměstnavateli za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Zaměstnavatel je povinen prokázat zavinění zaměstnance, s výjimkou případů uvedených v § 252 a 255.

Podle ustanovení § 257 odst. 1, 2 zák. práce zaměstnanec, který odpovídá za škodu podle § 250 je povinen nahradit zaměstnavateli skutečnou škodu, a to v penězích, jestliže neodčiní škodu uvedením v předešlý stav. Výše požadované náhrady škody způsobené z nedbalosti nesmí přesáhnout u jednotlivého zaměstnance částku rovnající se čtyřnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku před porušením povinnosti, kterým způsobil škodu. Toto omezení neplatí, byla-li škoda způsobena úmyslně, v opilosti, nebo po zneužití jiných návykových látek.

Podle ustanovení § 122 odst. 1 zák. práce plat určuje zaměstnavatel zaměstnanci podle tohoto zákona, nařízení vlády vydaného k jeho provedení podle § 111 odst. 2, § 112 odst. 2, § 123 odst. 6, § 128 odst. 2 a § 129 odst. 2 a v jejich mezích podle kolektivní smlouvy, popřípadě vnitřního předpisu. Plat není možné určit jiným způsobem v jiném složení a jiné výši, než stanoví tento zákon a právní předpisy vydané k jeho provedení, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.

Podle ustanovení § 122 odst. 2 věty první zák. práce vedoucímu zaměstnanci, který je statutárním orgánem zaměstnavatele, nebo který je vedoucím organizační složky státu nebo územního samosprávného celku (dále jen „vedoucí organizační složky“), určuje plat orgán, který ho na pracovní místo ustanovil, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.

Podle ustanovení § 134 zák. práce za úspěšné splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu může zaměstnavatel poskytnout zaměstnanci odměnu.

Podle ustanovení § 28 odst. 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, pokud příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti; zřizovatel může organizaci povolit jiné využití tohoto zdroje.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu – jak vyplývá z ustanovení § 241a odst. 1 a § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. - nepodléhá), že žalovaná pracovala od 1. 1. 1993 u právního předchůdce žalobkyně ve funkci ředitelky školní jídelny, do které byla jmenována zřizovatelem příspěvkové organizace. Dne 1. 1. 2009 žalovaná vydala vnitřní platový předpis označený jako Směrnice č. 3 „Odměňování zaměstnanců za pracovní výkony v rámci Hospodářské činnosti“ a dne 1. 1. 2011 vydala vnitřní platový

předpis označený jako Směrnice č. 4 „Odměňování zaměstnanců za pracovní výkony v rámci Hospodářské činnosti“. Do obou směrnic zapracovala bod 4., v němž bylo stanoveno, že u vedoucích pracovníků je odměňování postaveno na hmotné stimulaci, tj. stanovením procenta ze skutečně dosažené tržby v konkrétním měsíci; ředitelka školní jídelny měla přiznanou odměnu ve výši 20%, statutární zástupce 10 – 15%, vedoucí výroby – šéfkuchař 15 – 22%, THP 5% a skladník 5% z tržby. Na základě toho byly žalované za dobu od května 2009 do června 2011 vyplaceny platby v celkové částce 209.750,- Kč. V souvislosti s tím byly správě sociálního zabezpečení odvedeny platby pojistného v celkové částce 52.437,50 Kč a zdravotní pojišťovně pojistné v celkové částce 18.877,50 Kč. Žalovanou vydané Směrnice č. 3 a č. 4 nebyly schváleny zřizovatelem.

Odměny, o které se v posuzované věci jednalo, souvisely s doplňkovou činností školní jídelny, která byla příspěvkovou organizací zřízenou městem Vrchlabím. Podle čl. VII. zřizovací listiny ze dne 22. 12. 2005 a čl. VI. zřizovací listiny ze dne 9. 9. 2010, byla školní jídelna oprávněna vykonávat tzv. doplňkovou činnost. Z ustanovení § 109 odst. 3 zák. práce vyplývá, že, byla-li žalovaná statutárním orgánem příspěvkové organizace v pozici zaměstnance, její plat určoval orgán, který ji do funkce ustanovil, v projednávané věci město Vrchlabí, jakožto zřizovatel školní jídelny. Tuto zásadu je nutno vztáhnout na všechny složky platu, tedy i na odměny vázané na doplňkovou činnost školní jídelny. Jak dále vyplývá z ustanovení § 28 odst. 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, vytváří-li příspěvková organizace ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti, ledaže by jí zřizovatel povolil jiné využití tohoto zdroje; nic takového však v řízení prokázáno nebylo a ani žalovaná nic takového netrdila. Byla-li tedy doplňková činnost školní jídelny zdrojem mimorozpočtových příjmů školní jídelny, nemohla žalovaná použít takto získané prostředky školní jídelny na svévolné vyplacení svých odměn, o kterých nerozhodl zřizovatel (Rada města Vrchlabí). Citované právní předpisy žalovaná musela znát, neboť se jimi při činnosti ve funkci ředitelky školní jídelny řídila, a není tedy žádných pochyb o tom, že ve věci svých odměn vázaných na doplňkovou činnost školní jídelny postupovala s vědomím neoprávněnosti svého jednání. S odvolacím soudem lze souhlasit i v tom, že se u žalované jednalo o zavinění úmyslné, a to minimálně ve formě nepřímého úmyslu, neboť při schvalování a vyplácení svých odměn postupovala v očividném rozporu se zásadami vyplývajícími z obecně závazných právních předpisů a z interních předpisů zřizovatele školní jídelny, v níž jako ředitelka byla statutárním orgánem. Za posuzované období od května 2009 do června 2011 byly ostatně žalované Radou města Vrchlabí přiznány odměny podle ustanovení § 134 zák. práce, a to dne 9. 11. 2009 ve výši 20.000,- Kč a dne 12. 11. 2010 ve výši 10.000,- Kč. Z toho, že ohledně důvodu vyplacení odměn není uvedeno nic bližšího, je zřejmé, že byly poskytnuty nejen za plnění povinností spojených s výkonem hlavní činnosti školní jídelny, ale za plnění všech povinností, tedy i za plnění povinností spojených s doplňkovou činností školní jídelny. O platu ředitelky školní jídelny, včetně mimořádných odměn rozhoduje - jak výše uvedeno - zřizovatel, jako ten, kdo ředitelku školní jídelny do funkce ustanovil. Žalovaná jako ředitelka školní jídelny v souladu se zřizovací listinou nechala školní jídelnu provozovat doplňkovou činnost. Výtěžek z doplňkové činnosti ovšem nenáležel do sféry peněžních prostředků, s nimiž školní jídelna hospodařila mimo rámec peněžních prostředků přijatých z rozpočtu zřizovatele. Žalovaná přesto v rozporu s pravidly zřizovatele použila část peněžních prostředků z doplňkové činnosti školní jídelny ke svévolnému vyplacení odměn sama sobě a dalším zaměstnancům. Jednání žalované tak překročilo oprávnění ředitelky školní jídelny, jako statutárního orgánu příspěvkové organizace (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. února 2014, sp. zn. 7 Tdo 113/2014). Tímto jednáním žalované, spolu s odvodem platů pojistného na sociální a zdravotní pojištění, vznikla žalobkyni škoda, kterou je žalovaná povinna nahradit (vzhledem k tomu, že byla způsobena úmyslně - srov. § 257 odst. 2 zák. práce) bez omezení ve výši čtyřapůlnásobku jejího průměrného měsíčního výdělku před porušením povinnosti.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný. Protože nebylo zjištěno, že by byl postižen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobce podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

Protože dovolání žalované bylo zamítnuto, dovolací soud jí podle ustanovení § 243c odst. 3 věty první, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. uložil, aby žalobkyni nahradila náklady potřebné k uplatňování práva.

Při rozhodování o výši náhrady nákladů řízení dovolací soud přihlédl k tomu, že výše odměny má být určena podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem (§ 151 odst. 2 část věty první před středníkem o. s. ř.), neboť nejde o přiznání náhrady nákladů řízení podle ustanovení § 147 nebo 149 odst. 2 o. s. ř. a ani okolnosti případu v projednávané věci neodůvodňují, aby bylo postupováno podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (§ 151 odst. 2 část věty první za středníkem o. s. ř.). Vyhláška č. 484/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), která upravovala sazby odměny advokáta stanovené paušálně pro řízení v jednom stupni, však byla nálezem Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2013 č. 116/2013 Sb. dnem 7. 5. 2013 zrušena. Nejvyšší soud za této situace určil pro účely náhrady nákladů dovolacího řízení paušální sazbu odměny pro řízení v jednom stupni s přihlédnutím k povaze a okolnostem projednávané věci a ke složitosti (obtížnosti) právní služby poskytnuté advokátem ve výši 20.715,- Kč. Kromě této paušální sazby odměny advokáta vznikly žalobkyni náklady spočívající v paušální částce náhrady ve výši 300,- Kč (srov. § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů). Vzhledem k tomu, že zástupce žalobkyně advokát JUDr. Vlastimil Špaček osvědčil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, náleží k nákladům, které žalované za dovolacího řízení vznikly, rovněž náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 4.413,- Kč (§ 137 odst. 3, § 151 odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

Žalovaná je povinna náhradu nákladů řízení v celkové výši 25.428,- Kč žalobkyni zaplatit k rukám advokáta, který žalobkyni v tomto řízení zastupoval (§ 149 odst. 1 o. s. ř.), do 3 dnů od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 23. října 2015

JUDr. Mojmír Putna

předseda senátu

2018 - MPSV, TREXIMA, spol. s r.o.